



Bruxelles, den 9.12.2021
COM(2021) 778 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Opbygning af en økonomi, der tjener alle: en handlingsplan for den sociale økonomi

{SWD(2021) 373 final}

1. INDLEDNING

Hver dag tilbyder omkring 2,8 mio. socialøkonomiske enheder i Europa¹ konkrete og innovative løsninger på de vigtigste udfordringer, vi står overfor. De skaber og fastholder kvalitetsjob, bidrager til social integration og inklusion på arbejdsmarkedet af dårligt stillede grupper og lige muligheder for alle, fremmer bæredygtig økonomisk og industriel udvikling, fremmer borgernes aktive deltagelse i vores samfund, spiller en vigtig rolle i Europas velfærdssystem og puster nyt liv i Europas landdistrikter² og affolkede områder³.

Under covid-19-pandemien har mange socialøkonomiske enheder været i frontlinjen under krisen. De har produceret mundbind, understøttet digital onlineuddannelse, bistået nødlidende mennesker og ydet hjælp i lokale samfund.

Dele af socialøkonomien bidrager til den **grønne og den digitale omstilling** ved at levere bæredygtige varer og tjenesteydelser og bygge bro over den digitale kløft. Deres deltagelsesbaserede forretningsmodeller, der tager højde for borgernes, medarbejdernes og interessenternes behov, er med til at sikre en retfærdig omstilling.

Socialøkonomien bidrager endvidere til de mange forskellige selskabsformer i Europa, fremmer flere valgmuligheder for forbrugerne og produkt-/servicekvaliteten. Den sociale økonomi yder et vigtigt bidrag til BNP i de lande, hvor den er mest udviklet, f.eks. 10 % i Frankrig⁴. Af denne grund er den medtaget som kernen af økosystemet "nærhed og social økonomi", der er et af de 14 industrielle økosystemer, der er identificeret i ajourføringen af EU's industristrategi⁵.

Socialøkonomien kan være med til at gennemføre principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfylde målene for dens handlingsplan 2021 og 2030-målsætningene, for eksempel øge beskæftigelsesfrekvensen og nedbringe antallet af personer i risiko for fattigdom og social udstødelse. Den sociale økonomi beskæftiger ca. 13,6 mio. mennesker, betalt beskæftigelse ligger mellem 0,6 % og 9,9 % i medlemsstaterne⁶. Dette viser den ulige udvikling af den sociale økonomi i EU, men også at der er **der er et stort uudnyttet økonomisk potentiale og jobskabespotentialer for den sociale økonomi** i flere medlemsstater og regioner, hvis der træffes passende foranstaltninger.

Den sociale økonomi supplerer medlemsstaternes bestræbelser med henblik på at levere sociale ydelser af høj kvalitet på en omkostningseffektiv måde. Den supplerer også deres

¹ Figuren omfatter EU's 28 medlemsstater. Se Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, *Recent evolutions of the Social Economy in the European Union*, af Monzon J. L. og Chaves R., 2017, s. 66.

² Se den langsigtede vision for landdistrikterne, COM(2021) 345 final.

³ Krlev G., Pasi G., Wruk D., Bernhard M., *Reconceptualizing the Social Economy*, Stanford Social Innovation Review, 2021.

⁴ <https://www.economie.gouv.fr/leconomie-sociale-et-solidaire>.

⁵ I EU's ajourførte industristrategi foreslås der 14 industrielle økosystemer for at tage hensyn til de nye omstændigheder efter covid-19-krisen og der sigtes mod at skabe fremdrift i omstillingen til en mere bæredygtig, digital, modstandsdygtig og globalt konkurrencedygtig økonomi., COM(2021) 350 final.

⁶ Se Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, *Recent evolutions of the Social Economy in the European Union*, af Monzon J. L. og Chaves R., 2017, s. 69.

indsats for at integrere unge og dårligt stillede grupper (dvs. personer med handicap, ældre, langtidsledige, personer med migrantbaggrund eller racemæssig eller etnisk minoritetsbaggrund (navnlig roma), enlige forsørgere) på arbejdsmarkedet og i samfundet som helhed⁷. Den sociale økonomi bygger f.eks. broer for personer med handicap til beskæftigelse på det åbne arbejdsmarked og leverer ydelser, som er afgørende for at støtte deres uafhængige tilværelse. Den sociale økonomi er endvidere med til at forbedre ligestillingen mellem kønnene. På den ene side har mange kvinder adgang til arbejdsmarkedet via job, der er skabt af den sociale økonomi. På den anden side gør social- og plejetjenester, der ligger i den sociale økonomi, det muligt for kvinder at få adgang til arbejdsmarkedet i bred forstand.

Den sociale økonomi bidrager også til **gennemførelsen af verdensmålene for bæredygtig udvikling⁸ på EU-plan og globalt plan**. Dette er, fordi den i hele verden er aktivt med til at mindske fattigdom, fremme omstillingen til bæredygtige byer og lokalsamfund, ansvarligt forbrug og ansvarlig produktion samt bæredygtig finansiering. Samarbejdsorganisationer og NGO'er er som sådan en vigtig søjle i Europas sociale og økonomiske modstandsdygtighed⁹.

Den sociale økonomi kan være med til at omforme økonomien efter covid gennem inklusive og bæredygtige økonomiske modeller og dermed skabe en mere retfærdig økologisk, økonomisk og social omstilling.

Med **genopretnings- og resiliensfaciliteten** får medlemsstaterne betydelige muligheder for at gennemføre reformer og investeringer gennem socialt og inkluderende iværksætteri. Derudover har visse medlemsstater afspejlet den sociale økonomi og det inkluderende iværksætteri som prioriteter i deres nationale genopretnings- og resiliensplaner. Kommissionen vil overvåge og støtte medlemsstaterne i gennemførelsen af deres respektive planer.

Den sociale økonomi spiller en central rolle i omstillingen mod smukkere, mere bæredygtige og inklusive boligarealer og livsstil som fremhævet af **det nye europæiske Bauhaus¹⁰**, der bringer nye tværfaglige tilgange og løsninger i overensstemmelse med de lokale samfunds behov og ønsker.

En del af dette potentiale er dog stadig underudnyttet. Den sociale økonomi er fortsat ukendt for mange mennesker¹¹. Mange forbrugere ønsker at købe mere ansvarligt¹² med hensyn til herkomsten for de varer og ydelser, de køber, men ved ikke nødvendigvis hvordan. Tålmodig, langfristet investeringskapital er ikke altid umiddelbart tilgængelig for socialøkonomiske enheder. Offentlige myndigheder anvender ikke til fulde de

⁷ Vigtigheden af den sociale økonomi fremhæves også i Kommissionens handlingsplan for integration og inklusion 2021-2027 (COM(2020) 758 final).

⁸ <https://sdgs.un.org/goals>.

⁹ COM (2020) 493 final.

¹⁰ COM(2021) 573 final.

¹¹ Der er ingen eller meget begrænset anerkendelse af det socialøkonomiske begreb i mindst 10 EU-lande. Se Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, *Recent evolutions of the Social Economy in the European Union*, af Monzon J. L. og Chaves R., 2017, s. 35.

¹² En [Eurobarometer-undersøgelse](#) fra marts 2020 viste f.eks., at det er en almindelig opfattelse, at en af de mest effektive måder at håndtere miljøproblemer på er "at ændre vores forbrugsmønstre" og "ændre den måde, hvorpå vi producerer og handler".

eksisterende muligheder for at lette de sociale virksomheders adgang til offentlige udbud eller finansiering og heller ikke den fleksibilitet, der kan opnås på baggrund af de gældende EU's statsstøtteregler. Disse regler forstås og anerkendes ikke tilstrækkeligt, og derfor står de socialøkonomiske enheder over for vanskeligheder med at udvikle og udbygge deres aktiviteter og afholdes således fra at skabe endnu bedre økonomiske og sociale virkninger. De har brug for mere og bedre støtte for at vokse og trives.

For at optimere den sociale økonomis potentiale på det indre marked bør der gøres mere for at udbrede gode erfaringer i medlemsstaterne og, hvor det er muligt, for at hjælpe sociale virksomheder med at vokse fra lokalt til europæisk niveau, bl.a. gennem anvendelsen af digitale værktøjer,

Denne handlingsplan tilstræber at styrke den sociale innovation, støtte udviklingen af den sociale økonomi og styrke dens sociale og økonomiske forandringskraft. Den foreslår en række tiltag i perioden 2021-2030. Den bygger på initiativet for socialt iværksætteri¹³ (SBI) og opstarts- og opskaleringsinitiativet¹⁴. Det er blevet udarbejdet gennem en åben og inkluderende proces over en toårig periode¹⁵.

2. DEFINITION AF SOCIAL ØKONOMI

Den sociale økonomi omfatter en række enheder med forskellige forretnings- og organisationsmodeller. De er aktive i en lang række økonomiske sektorer: landbrug, skovbrug og fiskeri, bygge- og anlægsvirksomhed, genbrug og reparation, affaldshåndtering, engros- og detailhandel, energi og klima, information og kommunikation, pengeinstitut- og finansvirksomhed, fast ejendom, liberale, videnskabelige og tekniske aktiviteter, uddannelse, sundhedsvæsen og sociale foranstaltninger, kunst, kultur og medier.

I forbindelse med denne handlingsplan og relaterede EU-initiativer omfatter den sociale økonomi enheder, der deler følgende fælles principper og elementer: personer og sociale og/eller miljømæssige formål har forrang for fortjeneste, geninvestering af størstedelen af fortjenesten og overskuddet til at gennemføre aktiviteter af fælles interesse for medlemmerne/brugerne ("kollektiv interesse") eller samfundet som helhed ("generel interesse") og demokratisk og/eller deltagerorienteret forvaltning.

Traditionelt henviser **begrebet social økonomi** primært til fire typer af enheder, der leverer varer og tjenesteydelser til deres medlemmer eller samfundet som helhed: kooperativer, gensidige selskaber, foreninger (herunder velgørende organisationer) og fonde. De er private enheder, som er uafhængige af offentlige myndigheder, og som har særlige retlige former.

De **sociale virksomheder**¹⁶ forstås nu generelt som en del af den sociale økonomi. Sociale virksomheder arbejder ved at levere varer og tjenesteydelser til markedet på en

¹³ COM (2011) 682 final.

¹⁴ COM (2016) 733 final.

¹⁵ SWD (2021) 373.

¹⁶ Siden initiativet for socialt iværksætteri er begrebet "social virksomhed" blevet anvendt i en række EU-retsakter med henblik på finansiering. Se definitioner i forordning (EU) nr. 1296/2013 om et EU-program for beskæftigelse og social innovation Forordning (EU) nr. 346/2013 om europæiske sociale iværksætterfonde, forordning (EU) 2021/1057 om oprettelse af Den Europæiske Socialfond Plus.

iværksætteragtig og ofte innovativ måde, idet de har sociale og/eller miljømæssige mål som baggrund for deres kommercielle aktivitet. Fortjenesten geninvesteres hovedsageligt for at opfylde deres samfundsmæssige mål. Deres organisationsform og ejerskab følger også demokratiske principper eller principper for deltagelse eller fokuserer på socialt fremskridt¹⁷. Sociale virksomheder antager forskellige juridiske former afhængigt af den nationale kontekst.

Begreber som "socialøkonomiske virksomheder", "sociale og solidaritetsbaserede virksomheder" og "tredje sektor" anvendes af visse interessenter, lande og internationale organisationer¹⁸ til at henvise til socialøkonomiske enheder. Integrationsvirksomheder er en almindelig type social virksomhed i hele Europa. De er specialiseret i at skabe beskæftigelsesmuligheder for ugunstigt stillede personer.

De fleste af de aktiviteter, der foreslås i denne handlingsplan, er relevante for alle socialøkonomiske enheder, dog kan visse aktiviteter være specifikke for én eller andre kategorier.

3. SKABE DE RETTE RAMMER FOR, AT DEN SOCIALE ØKONOMI KAN BLOMSTRE

3.1. Udvikling af politiske og retlige rammer

Al dokumentation viser betydningen af at forbedre det "gunstige miljø" for, at den sociale økonomi kan blomstre. Som bekræftet ved forskning¹⁹ og af interessenter²⁰ udgør de politiske og lovgivningsmæssige rammer et grundlæggende element i dette miljø, men det er ikke nogen let opgave at tilpasse dem til den sociale økonomis behov.

Den tværsektorielle karakter af den sociale økonomi og det forhold, at den omfatter forskellige typer af enheder, er vigtige udfordringer for offentlige myndigheder og gør det svært at udvikle en effektiv tilgang. Enkle og klare kontaktpunkter i den offentlige administration er sjældne. Socialøkonomiske enheder finder det ofte kompliceret at vælge en retlig form ud af forskellige muligheder, som ikke er fuldt tilpasset til deres behov.

Udvikling af sammenhængende rammer for den sociale økonomi indebærer en hensyntagen til dens særlige karakter og behov med hensyn til en række horisontale politikker og sektorpolitikker og bestemmelser, f.eks. vedrørende beskatning, offentlige udbud, konkurrence, sociale anliggender og arbejdsmarkedet, uddannelse, færdigheder og uddannelse, sundheds- og plejetjenester, støtte til små og mellemstore virksomheder (SMV), cirkulær økonomi osv.

Beskatning er f.eks. et vigtigt politikområde for den sociale økonomi. Få lande har udviklet en præcis og konsekvent beskatningsramme for sociale virksomheder. Mange

¹⁷ COM (2011) 682 final.

¹⁸ For eksempel den Internationale Arbejdsorganisation.

¹⁹ F.eks. Jenkins, Hamish, Ilcheong Yi, Samuel Bruelisauer og Kamení Chaddha. *Guidelines for Local Governments on Policies for Social and Solidarity Economy*, UNRISD, Geneva, 2021, EU-OECD co-operation on social entrepreneurship (e.g. the [Better Entrepreneurship Policy Tool](#), policy briefs and in-depth policy reviews for Member States) and European Commission, *Social enterprises and their ecosystems in Europe - Comparative synthesis report*, by Borzaga C., Galera G., Franchini B., Chiomento S., Nogales R. and Carini C., Luxembourg, 2020.

²⁰ SWD (2021) 373.

skaber incitamenten lige fra fritagelse for selskabsskat på tilbageholdt overskud til momsfrigørelse eller nedsatte satser, socialsikringsomkostninger reduceret/omfattet af subsidier eller skattelettelser for private og institutionelle donorer²¹. Adgangen til disse incitamenten kan dog være kompleks, og de forskellige tiltag nyder ikke altid godt af en passende koordinering.

Sektorspecifikke offentlige politikker er også relevante for socialøkonomiske enheder, da de er vigtige partnere for offentlige myndigheder i forbindelse med **sociale sundheds- og plejetjenester**. Set i lyset af den aldrende demografi udvides plejeøkonomien, og der skabes flere beskæftigelsesmuligheder. Arbejdstagere, der leverer ydelser i disse sektorer (med overvejende kvindelig arbejdskraft) står dog over for mange udfordringer med hensyn til lave lønninger og usikre arbejdsvilkår. Den nye europæiske plejestrategi, som er bebudet for 2022, vil bl.a. give mulighed for at styrke plejeøkonomien ved at gøre den store merværdi ved den sociale økonomi i denne sektor mere synlig, også for at være med til at forbedre arbejdsvilkårene.

De offentlige myndigheder skal, når de udvikler passende politiske og retlige rammer **tage hensyn til de mange forskellige retlige former, som den sociale økonomi omfatter**. Kooperativer, gensidige selskaber, fonde, foreninger og sociale virksomheder har meget til fælles, men de har dog også forskellige mål og måder at fungere og håndtere særlige hindringer på.

I den sociale økonomi repræsenterer **kooperativer** en veletableret form for socialøkonomisk forretningsmodel. De ledes af producenter, brugere eller arbejdstagere og drives i henhold til reglen "ét medlem, én stemme"²². De har vist sig at være alsidige over tid og på tværs af sektorer, idet de giver innovative løsninger på samfundsmæssige udfordringer. Kooperativerne angiver dog, at deres ejerstruktur gør det sværere for dem at drage nytte af egenkapitalinvesteringer. Særlig finansiel og ikkefinansiel støtte kan spille en afgørende rolle, når der dannes kooperativer i forbindelse med arbejdstageres opkøb af virksomhed²³ med hensyn til bevarelse af arbejdspladser og videreførelse af en levedygtig økonomisk aktivitet.

Gensidige selskaber beretter, at de eksisterende regler ikke i tilstrækkeligt omfang tager deres nonprofitkarakter i betragtning. **Kommissionen vil derfor øge bevidstheden blandt nationale myndigheder om særlige forhold ved den gensidige model og mulighederne for at reducere den administrative byrde**²⁴.

Fonde og foreninger i den sociale økonomi forklarer, at de har problemer med at drage fuld nytte af det indre marked. For eksempel oplever **foreningerne** begrænsninger, når

²¹ Europa-Kommissionen, *Social enterprises and their ecosystems in Europe - Comparative synthesis report*, af Borzaga C., Galera G., Franchini B., Chiomento S., Nogales R. og Carini C., Luxembourg, 2020, s. 177.

²² I 2003 blev der skabt en EU-retlig form for det europæiske andelsselskab (forordning (EF) nr. 1435/2003). Den skaber en form for europæiske kooperativer og hjælper de kooperativer, som har aktiviteter i mere end et EU-land. Den udgør også retsgrundlaget for andre virksomheder, der ønsker at danne en gruppe. Rådets direktiv 2003/72/EF om supplerende bestemmelser til statuten for det europæiske andelsselskab, for så vidt angår medarbejderindflydelse, supplerer denne forordning.

²³ Arbejdstagernes opkøb af virksomheder kan være en effektiv måde ud af en virksomhedskrise og problemer ved overdragelser i forbindelse med generationsskifte.

²⁴ Kommissionen vil f.eks. forklare, hvordan den administrative byrde for gensidige forsikringselskaber kan reduceres under den styrkede ramme for proportionalitet, der er foreslået i Solvens II-revisionen (COM(2021) 581).

de gennemfører deres aktiviteter på tværs af grænserne. Dette blev behandlet i Europa-Parlamentets udkast til rapporten med henstillinger til Kommissionen om en statut for europæiske grænseoverskridende foreninger og nonprofitorganisationer, der forventes vedtaget snart²⁵. For at give en bedre forståelse af de udfordringer, som foreningerne står overfor, **vil Kommissionen iværksætte en undersøgelse med en komparativ analyse af de retlige systemer og forhold for foreninger i EU.**

På samme måde beretter **fonde** om problemer med skattemæssig behandling af grænseoverskridende donationer til almennyttige organisationer²⁶ i andre medlemsstater. Ifølge traktatens princip om den frie bevægelighed for kapital og ikkeforskelsbehandling²⁷ og Den Europæiske Unions Domstols relevante retspraksis²⁸ skal donorerne fra sag til sag udarbejde en sammenlignende analyse²⁹ for at drage fordel af fordelagtige skatteregler for deres grænseoverskridende donationer. I praksis øger de procedurer, som medlemsstaterne anvender, dog omkostningerne til overholdelse og administration og skaber usikkerhed for både filantropiske enheder og donorer. Europa-Kommissionen kan indlede traktatbrudsprocedurer, hvis der er hindringer for grænseoverskridende aktiviteter på grund af manglende gennemførelse, overtrædelse eller ukorrekt gennemførelse af EU-lovgivningen.

Siden 2011 har flere medlemsstater indført målrettede **retlige rammer og politikker** i forbindelse med sociale virksomheder og/eller den sociale økonomi³⁰. Ud over at bidrage til deres anerkendelse har dette også resulteret i andre former for positiv udvikling i visse tilfælde, f.eks. oprettelse af særlige ministerielle enheder og øget dialog mellem interessenterne og de offentlige myndigheder. **I nogle lande er der udviklet mærknings- eller certificeringsordninger**, som kan gavne socialøkonomiske enheder og lette deres adgang til særlige politikker og muliggøre specifik behandling³¹. Vellykkede reformer kan fungere som inspiration for andre medlemsstater.

Kommissionen har udviklet en række værktøjer og ressourcer til at støtte medlemsstaterne og gensidig læring blandt de politiske beslutningstagere. Kommissionen er i samarbejde med Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD)

²⁵ Rapport på baggrund af artikel 225 i TEUF (initiative legislative procedure), reference 2020/2026(INL), Retsudvalget – Lagodinsky-rapporten.

²⁶ Almennyttige organisationer er enheder med en status, der giver dem mulighed for at modtage gaver fra enkeltpersoner og selskaber som følge af skatteincitamenter eller modtage skattelettelser direkte i forbindelse med deres aktiviteter. En enhed skal for at modtage en sådan status opfylde en række krav, som kan inddeles i tre overordnede kategorier: nonprofitkrav, krav om anerkendelsesværdigt formål og krav om almennyttigt formål (dvs. de gavner en stor og tilstrækkelig inkluderende del af offentligheden). Se OECD, *Taxation and Philanthropy*, OECD Tax Policy Studies No. 27, Paris, 2020.

²⁷ Bekræftet i følgende retspraksis fra Den Europæiske Unions Domstols: Dom af 14. september 2006, Centro di Musicologia Walter Stauffer, sag C-386/04, Dom af 27. januar 2009, *Persche*, sag C-318/07, Dom af 10. februar 2011, *Missionswerk*, sag C-25/10,

²⁸ Dom af 14. september 2006, Centro di Musicologia Walter Stauffer, sag C-386/04. Dom af 27. januar 2009, *Persche*, sag C-318/07, Dom af 10. februar 2011, *Missionswerk*, sag C-25/10.

²⁹ Den proces ved hvilken nationale skattemyndigheder håndterer indrømmelsen af ligestilling af en almennyttig organisation med hjemsted i andre EU-medlemsstater.

³⁰ Europa-Kommissionen, *Social enterprises and their ecosystems in Europe - Comparative synthesis report*, af Borzaga C., Galera G., Franchini B., Chiomento S., Nogales R. og Carini C., Luxembourg, 2020.

³¹ For eksempel den franske status "solidaritetsbaseret virksomhed af social nytteværdi" (ESUS) og statussen "social virksomhed", som Bulgarien, Italien, Rumænien og Slovakiet har indført.

ved at udarbejde retningslinjer for passende retlige rammer for sociale virksomheder, som bliver offentliggjort i 2022. Kommissionen har for nylig også offentliggjort en vejledning og en samling af god praksis vedrørende socialt ansvarlige offentlige udbud³². Alle disse materialer og erfaringer kan hjælpe medlemsstaterne med at forbedre deres nationale og regionale rammer. Medlemsstaterne har også mulighed for at få skræddersyet ekspertise gennem instrumentet for teknisk støtte.

Kommissionen vil opfordre til gensidig læring og yde vejledning og støtte til medlemsstaterne ved at:

- **organisere webinarer og workshops fra 2022 for offentligt ansatte på baggrund af kortlægning, indsamling og udveksling af god praksis** i forbindelse med forskellige politikområder såsom statsstøtte, beskatning, sociale investeringer, virksomhedsoverdragelser til medarbejderne, mærknings- og certificeringsordninger, måling af sociale indvirkninger
- **offentliggøre en vejledning om relevante skattemæssige rammer for socialøkonomiske enheder** på baggrund af tilgængelige analyser og input fra medlemsstaternes myndigheder og socialøkonomiske interessenter
- **offentliggøre en vejledning til præcisering af de eksisterende regler om beskatning af grænseoverskridende almennyttige donationer**, der har betydning for fonde og foreninger og gennemførelsen af princippet om ikkeforskelsbehandling i medlemsstaterne
- **iværksætte en undersøgelse om nationale socialøkonomiske mærknings-/certificeringsordninger** for at kortlægge de allerede eksisterende ordninger i medlemsstaterne, identificere god praksis og fælles træk og kriterier. Den sigter også mod at skabe en fælles tilgang og vejledning for medlemsstaterne og undersøge muligheden for frivillig gensidig anerkendelse.

Med gennemførelsen af disse tiltag med hensyn til at skabe en sammenhængende tilgang til den sociale økonomi og fremme en mere ensartet udvikling i medlemsstaterne og regionerne vil Kommissionen fremsætte forslag til **Rådets henstilling om udvikling af socialøkonomiske rammebetingelser i 2023**. Her vil man:

- opfordre politiske beslutningstagere til bedre at tilpasse politiske og retlige rammer til de socialøkonomiske enheders behov.
- fremsætte anbefalinger i forbindelse med særlige politikker såsom beskæftigelsespolitik, statsstøtte, offentlige indkøb, beskatning, forskning, uddannelse, færdigheder og undervisning, pleje- og socialydelser, og yde støtte af finansiell og ikkefinansiell art til alle dele af virksomhedernes livscyklus og statistik
- fremhæve hvordan institutionelle strukturer og inddragelse af interessenter kan lette de socialøkonomiske enheders arbejde.

3.2. Social økonomi og statsstøtte

Offentlig finansiell støtte spiller en vigtig rolle ved opstart af nye virksomheder og for de socialøkonomiske aktørers udvikling. Statsstøttekontrol har til formål at bevare en

³² https://ec.europa.eu/info/policies/public-procurement/tools-public-buyers/social-procurement_da.

balance mellem denne støtte og retfærdig konkurrence. De socialøkonomiske interesser står over for adskillige udfordringer.

Et af problemerne er, at de offentlige myndigheder og modtagerne ofte ikke udnytter de eksisterende statsstøttemuligheder fuldt ud. Interessenterne oplyser, at de offentlige myndigheder ofte unødigt begrænser det støttebeløb, de giver til sociale virksomheder til det generelle minimum (200 000 EUR over 3 år) og ikke overvejer andre muligheder, som kunne være i overensstemmelse med statsstøttereglerne, f.eks. regionalstøtte, risikofinansieringsstøtte eller støtte til ansættelse af dårligt stillede arbejdstagere, hvor det maksimale støttebeløb generelt er højere.

Derudover åbner de eksisterende EU-regler i forbindelse med **ydelse af almen økonomisk interesse**³³ betydelige muligheder for statsstøtte. Enhederne kan kun drage nytte af denne fleksibilitet, hvis de varetager en særlig opgave, dvs. ydelse af almen økonomisk interesse. De offentlige myndigheder gør dog ikke altid fuldt ud brug af denne mulighed, f.eks. i forbindelse med de sociale enheders aktiviteter med fokus på at skabe job for udsatte personer. Kommissionen vil derfor lette adgangen til relevant vejledning om statsstøtte og medtage dette emne i de webinarer og workshops, som den organiserer (se afsnit 3.1).

Et andet problem er, at de socialøkonomiske interesser oplyser, at omfanget af den eksisterende statsstøtte, der er tilgængelig for dem, ikke altid er tilstrækkelig, navnlig med hensyn til støtte til adgang til finansiering og subsidier til ansættelse af dårligt stillede arbejdstagere reguleret ved den **generelle gruppefritagelsesforordning**³⁴. Der er dokumentation for, at det generelt er vanskeligt for sociale virksomheder at få adgang til finansiering (se afsnit 4.2).

Kommissionen vil i revisionen af den generelle gruppefritagelsesforordning, der vil finde sted i lyset af dens udløb med udgangen af 2023, overveje, hvorvidt den tilgængelige dokumentation berettiger til en lempelse af bestemmelserne i forbindelse med statsstøtte til sociale virksomheders adgang til finansiering og for så vidt angår støtte til ansættelse af dårligt stillede eller meget dårligt stillede arbejdstagere.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til bedre at udnytte deres skønsmargen i forbindelse med definitionen af ydelse af almen økonomisk interesse, når det er relevant, med henblik på at tillade at de sociale enheders kvalificerende aktiviteter omfattes af denne definition. Medlemsstaterne bør desuden investere i uddannelse og kapacitetsopbygning for deres administrationer med henblik på at øge deres viden om statsstøttereglerne.

3.3. Bedre adgang til markederne: socialt ansvarlige offentlige udbud

Levering af varer og ydelse til og samarbejde med både offentlige myndigheder og almindelige virksomheder er nøglen til udviklingen af den sociale økonomi. Dette genererer indtægter og gør dem i stand til at blive økonomisk uafhængige. Da **offentlige**

³³ Navnlig Kommissionens afgørelse 2012/21/EU af 20. december 2011 om anvendelse af bestemmelserne i artikel 106, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på statsstøtte i form af kompensation for offentlige tjenester ydet til visse virksomheder, der har fået overdraget at udføre tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse.

³⁴ Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108.

udbud udgør 14 % af det europæiske BNP³⁵, betragtes de generelt som et vigtigt politisk redskab til støtte for udviklingen af den sociale økonomi og sociale virksomheder.³⁶

2014-revisionen af EU's regler for offentlige udbud³⁷ skabte mange muligheder for de offentlige myndigheder på alle niveauer for at anvende offentlige udbud til at opnå forskellige politiske mål, herunder for at fremme af miljøbeskyttelse og forfølge sociale mål. Reglerne nævner f.eks. specifikt sociale aspekter blandt de faktorer, som kan medtages i tildelingskriterier på baggrund af kriteriet om "det økonomisk mest fordelagtige bud". Siden da har Kommissionen iværksat flere initiativer for at øge bevidstheden om merværdien af grønne og socialt ansvarlige offentlige udbud, yde vejledning og videreformidle god praksis. For nylig offentliggjorde Kommissionen f.eks. vejledningen "Sociale hensyn ved indkøb" ³⁸ med praktiske tips og eksempler.

I de seneste år har nogle lokale og regionale myndigheder og byer indset styrken i strategiske offentlige udbud for at imødegå samfundsmæssige udfordringer/behov og drive systemiske ændringer. **De fleste offentlige kontrakter tildeles dog stadig kun på baggrund af prisen**, og socialt ansvarlige offentlige udbud er stadig mindre udbredt og udviklet end grønne offentlige udbud. Kommissionen vil øge sin indsats for at fremhæve de konkrete fordele ved og måder til at anvende offentlige udbud og koncessionstildelingsprocedurer til at nå arbejdspolitiske og socialpolitiske mål samt opnå bedre arbejdsforhold og levere sociale ydelser af høj kvalitet.

Derfor er det også vigtigt at øge kapaciteten hos de socialøkonomiske enheder, så de kan byde på offentlige udbud, samt at lette de socialøkonomiske aktørers adgang til private udbud. Samspillet med de almindelige virksomheder hjælper de socialøkonomiske enheder med at udvikles og vokse, og denne form for samarbejde er stigende. Der er dog mulighed for mere systematisk integration i de almindelige virksomheders værdikæder og samarbejde med virksomhederne i forbindelse med afgivelse af fælles bud ved offentlige udbud, også gennem nye projekter inden for programmet for det indre marked.

Kommissionen vil:

- **styrke sin indsats for at øge bevidstheden, fremme udvekslingen af god praksis og uddanne både offentlige indkøbere og socialøkonomiske enheder** i, hvordan man anvender offentlige udbud og procedurer for tildeling af koncessioner til at nå socialpolitiske mål. Med henblik herpå vil der blive arrangeret workshops i medlemsstaterne
- **iværksætte et nyt initiativ under programmet for det indre marked i 2022 for at støtte skabelsen af lokale og regionale partnerskaber** mellem socialøkonomiske enheder og almindelige virksomheder og muliggøre et "køb socialt" business-to-business-marked.

³⁵ Se COM (2017) 572 final, s. 3.

³⁶ Varga E., *How Public Procurement Can Spur the Social Economy*, Stanford Social Innovation Review, 2021.

³⁷ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige udbud og om ophævelse af direktiv 2004/18/EF.

³⁸ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/45767>.

– fremme anvendelsen af sociale klausuler i Kommissionens egne udbudsprocedurer, når det er muligt.

Derudover vil Kommissionen udarbejde en rapport for at fremme anvendelsen af socialt ansvarlige offentlige udbud i medlemsstaterne.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne og andre kompetente offentlige myndigheder til at fremme og overvåge udbredelsen af socialt ansvarlige offentlige udbud på deres områder i samarbejde med socialøkonomiske interessenter.

3.4. Fremme den sociale økonomi på regionalt og lokalt plan

Socialøkonomiske forretningsmodeller bringer værdi til lokale økonomier og samfund ved at fremme deres inklusivitet, modstandsdygtighed og bæredygtighed. De har stærke lokale rødder og sigter primært mod at tjene de lokalsamfund, de har rod i, fastholde befolkningen, økonomiske aktiviteter og indtægter lokalt. Som sådan bidrager de til at drive den lokaløkonomiske udvikling i sektorer, der er særligt relevante for regionerne, f.eks. i landdistrikterne, i forbindelse med landbrug og produktionen af økologiske fødevarer eller i den blå økonomi. De fremmer korte værdikæder ved at fremme lokal produktion og lokalt forbrug og støtter klimaindsatsen og den cirkulære økonomi. De bidrager også til leveringen af sociale ydelser, som ofte er begrænset i landdistrikter og afsidesliggende områder.

Som meddelt i **den langsigtede vision for EU's landdistrikter**,³⁹ vil Kommissionen iværksætte en række foranstaltninger, som vil gøre det muligt for iværksættere og små virksomheder at flytte til landdistrikterne og bidrage til, at de kan tilpasse sig det skiftende økonomiske miljø, skabe forudsætningerne for innovativ forretningspraksis, samarbejde og klyngedannelse samt udvikle nye økonomiske sektorer. Der vil blive sat særligt fokus på korte forsyningskæder for landbrugsfødevarer, der skaber en direkte forbindelse mellem producenterne og forbrugerne, og det vil blive suppleret af tiltag, der udvikler beskæftigelses- og uddannelsesmulighederne for unge, og den bæredygtige udvikling af bioøkonomien.

Mange europæiske regionale og lokale myndigheder har beføjelser til at udvikle strategier og instrumenter til at støtte udviklingen af lokale og regionale socialøkonomiske økosystemer. Det er muligt at udnytte dette potentiale bedre⁴⁰.

Udveksling og samarbejde mellem regionale og lokale myndigheder er en effektiv måde at fremme gensidig læring om den sociale økonomi på. Dette er navnlig tilfældet med grænseoverskridende samarbejde. **Der er adgang til støtte under Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+), Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) og Fonden for Retfærdig Omstilling** til at hjælpe lokale og regionale myndigheder med styrke samarbejdet med socialøkonomiske aktører, også som en del af strategien for intelligent specialisering. **Fonden for Retfærdig Omstilling** giver en aktiv udvekslingsplatform for alle interessenter i regioner, der er særlig påvirket af klimaomstilling, herunder socialøkonomiske aktører⁴¹. Kommissionen **støtter desuden**

³⁹ COM(2021) 345 final.

⁴⁰ OECD, *Regional Strategies for the Social Economy: Examples from France, Spain, Sweden and Poland*, Paris, 2020.

⁴¹ Se https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/finance-and-green-deal/just-transition-mechanism/just-transition-platform_da.

peerlæring, samarbejde og opbygning af fællesskaber blandt regioner og lokale myndigheder. For eksempel har **initiativet European Social Economy Regions** og de **socialøkonomiske missioner**⁴² gjort den sociale økonomi mere synlig på lokalt plan og har støttet tilrettelæggelsen af gensidig læring for lokale myndigheder og socialøkonomiske interessenter økonomisk. Dette arbejde støttes yderligere af lokale initiativer som f.eks. EU's borgmesterpagt.

Kommissionen vil udvikle disse initiativer yderligere og støtte det tværnationale samarbejde med fokus på at sikre en retfærdig grøn og digital omstilling (se afsnit 4.3). Den vil også **opfordre til øget brug af Interreg Europe-programmet og partnerskaber om intelligent specialisering for den sociale økonomi**⁴³ med henblik på at fremme den grænseoverskridende og interregionale udveksling.

Kommissionen vil:

- **støtte medlemsstaterne og interessenterne for at fremme den sociale økonomi og den sociale innovation i landdistrikter gennem det kommende EU netværk for den fælles landbrugspolitik og integrere klynger for social og økologisk innovation (CSEI)**⁴⁴ i den europæiske industrielle klyngepolitik for at yde vejledning, støtte forskning og ny kapacitetsopbygning, udveksling af god praksis og grænseoverskridende netværk
- udvide **det europæiske netværk af socialøkonomiske regioner** for at styrke især nye regionale og lokale partnerskaber for at fremme den digitale og grønne omstilling i de pågældende regioner.
- **fremme netværkssamarbejdet mellem virksomheder i landdistrikterne** gennem Enterprise Europe-netværket og gennem indkaldelser af forslag om interregionalt samarbejde under initiativet European Social Economy Regions (ESER). Den langsigtede vision for landdistrikterne vil sætte særligt fokus på iværksætterier og den sociale økonomi i landdistrikterne.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at oprette lokale socialøkonomiske kontaktpunkter som en form for socialøkonomiske ambassadører, der yder peer-to-peer-støtte, letter adgangen til EU- og national finansiering og skaber forbindelser med de myndigheder, der er ansvarlige for forvaltningen af EU-midlerne.

3.5. Fremme den sociale økonomi på alle internationale niveauer

Klimaændringer og miljøforringelse, demografiske ændringer og økonomiske og sociale uligheder er globale udfordringer. EU og tredjelændene har fælles mål, som er fastsat i 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling. Den sociale økonomi kan være med til at nå disse mål både i og uden for EU. Derfor **kan de tiltag, der er nævnt i andre afsnit af denne plan, også inspirere til støtte til den sociale økonomi i ikke-EU lande.**

⁴² Se https://ec.europa.eu/growth/sectors/social-economy-eu_da.

⁴³ Se <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/social-economy>.

⁴⁴ CSEI samler socialøkonomiske enheder, lokale myndigheder og uddannelses- og forskningsinstitutioner i en fælles forvaltet struktur eller et fælles forvaltet projekt. De samarbejder i et specifikt geografisk område for at forbedre den lokale økonomiske, sociale og miljømæssige udvikling. De har forskellige aktivitetsområder, som går fra cirkulær økonomi til beskæftigelse og jobinklusion, bæredygtigt landbrug eller inkubation og social iværksætterstøtte. Se https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/cluster_da.

Der er stor forskel på, hvor langt tredjelandene er kommet med udviklingen af den sociale økonomi. Nogle lande har langvarige traditioner inden for visse områder af den sociale økonomi. Andre har blomstrende social innovation eller økosystemer for sociale virksomheder, men i mange sociale økonomier er modellerne først nu begyndt at udvikle sig. Interessenterne kan drage nytte af udveksling af erfaring og god praksis, som kan være med til at fremskynde reformer.

I det seneste årti **har EU's internationale samarbejdspolitik støttet udviklingen af den sociale økonomi**. For eksempel har EU's partnerskab med Den Internationale Kooperative Alliance⁴⁵ forbedret synligheden af og forskningen i kooperativer i hele verden og har fremmet kapacitetsopbygning og netværksaktiviteterne. Kommissionen har også finansieret en række regionale kapacitetsopbygningsprogrammer, der støtter og styrker den sociale økonomi og det sociale iværksætterøkosystem⁴⁶.

Det er også muligt at **styrke dialogen og samarbejdet om den sociale økonomi med centrale internationale partnere** såsom OECD, FN's Taskforce for Social og Solidarisk Økonomi og Den Internationale Arbejdsorganisation. Dette vil både være med til at gøre den sociale økonomi mere synlig også uden for EU og gøre det muligt at udveksle tilgængelige politiske retningslinjer og værktøjer, der er udviklet af Europa-Kommissionen, navnlig i samarbejde med OECD. **Kommissionen vil bygge på disse initiativer og yderligere fremme den sociale økonomi på den internationale scene.**

Kommissionen vil navnlig:

- **fremme måltretningen af den sociale økonomi og det sociale iværksætter i programmet under instrumentet til førtiltrædelsesbistand og instrumentet for naboskab, udviklings samarbejde og internationalt samarbejde**, for eksempel ved at samarbejde med EU-delegationer og offentlige myndigheder i ikke-EU lande for at fremme udviklingen af særskilte foranstaltninger for den sociale økonomi
- **forbedre adgangen til finansiering for sociale iværksættere på Vestbalkan, i det østlige partnerskab og i de sydlige nabolande** ved at iværksætte tiltag for at fremme græsrodsinitiativer og støtte formidlere i udviklingen af finansielle produkter, der er tilpasset til de socialøkonomiske enheders behov.

Kommissionen opfordrer offentlige myndigheder i ikke-EU lande til at anvende de frit tilgængelige politiske retningslinjer og redskaber om den sociale økonomi, der er fremlagt af Europa-Kommissionen i samarbejde med OECD og ILO⁴⁷.

⁴⁵ <https://www.coops4dev.coop/da>.

⁴⁶ For eksempel [MedUP! -projektet](#) og [Safir-projektet](#) i det sydlige Middelhavsområde.

⁴⁷ F.eks. politiske oplæg om socialøkonomiske emner, internationale vejledninger om retlig former og måling af sociale indvirkninger og vurderingsredskabet for bedre iværksætterkultur til politikudformning, se <https://www.oecd.org/cfe/leed/social-economy/social-entrepreneurship.htm>. ILO har udgivet en informationsvejledning til [ILO's henstilling nr. 193](#) om "fremme af kooperativer" og vil i 2022-udgaven af Den Internationale Arbejdskonference (ILC) lægge særlig vægt på "Social og solidarisk økonomi (SSE) for et fremtidigt arbejdsmarked med mennesket i centrum".

4. SKABE MULIGHEDER FOR, AT SOCIALØKONOMISKE ENHEDER KAN UDVIKLES

4.1. Virksomhedsstøtte og kapacitetsopbygning

De fleste socialøkonomiske enheder har en stærk iværksætterdimension og yder et betragteligt bidrag til bæredygtig vækst og beskæftigelse. De er involveret i markedsudveksling og genererer indtægter fra salget af varer og ydelser. Mange ønsker at forblive små og lokale, men nogle ønsker at ekspandere til andre markeder i og uden for EU. De kan derfor drage nytte af støtte til virksomhedsudvikling for at udbygges og udvikles. De eksisterende støtteordninger tager dog ikke altid højde for deres forretningsmodellens særlige egenskaber for så vidt angår forvaltning, overskudsfordeling, arbejdsforhold og social indvirkning. Medarbejderne, herunder medarbejdere fra dårligt stillede grupper, har endvidere vigtige behov for opkvalificering og omskoling som i andre dele af økonomien. I forbindelse med en aldrende arbejdsstyrke og stigende hjerneflugt kan videnovertagelse mellem generationerne og iværksætteri blandt ældre spille en vigtig rolle.

Socialøkonomiske virksomhedsmodeller kan påvirke og skabe afsmittende virkninger på de almindelige virksomheder. Et stigende antal almindelige virksomheder bevæger sig i retning af socialøkonomiske mål. For eksempel indarbejder "benefit corporations" og "sociale virksomheder" bæredygtige ambitioner i deres missioner, mens andre virksomheder vedtager ad hoc-foranstaltninger for at forbedre gennemsigtigheden og samarbejde mere aktivt med lokalsamfundene. Dette og den gradvise indarbejdelse af miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige (ESG) kriterier i forvaltningen af almindelige virksomheder og i finansielle institutioners og investeringsfondes investeringspolitik skaber nye muligheder for samarbejde og gunstig samspil samt adgang til nye markeder. Kommissionen vil også styrke **samarbejdet mellem socialøkonomiske enheder og almindelige virksomheder** ved at fremme bedste praksis som f.eks. inden for socialt iværksætteri⁴⁸.

På grund af den **sociale økonomis tværgående karakter** er støtteordninger rettet mod innovation, investeringsparathed, virksomhedsinternationalisering, udvikling af landdistrikterne og cirkulær økonomi relevant for dem, selv om de ofte er rettet mod SMV'er generelt⁴⁹. Der dog en tilbøjelighed til, at relevante oplysninger er spredt og er vanskelige at udnytte. Selv om der findes målrettede initiativer, er de socialøkonomiske interessenter ofte ikke tilstrækkeligt opmærksomme på dem eller finder dem komplekse. Repræsentative netværk og iværksætternetværk kan hjælpe, men der findes ikke sådanne netværk i alle lande.

Det arbejdsdokument, der følger med denne handlingsplan⁵⁰, giver et overblik over relevante EU-programmer og -finansiering i perioden 2021-2027. EU-finansiering som f.eks. den europæiske samhørighedspolitik gennemføres på nationalt og regionalt plan. Der findes flere tilgængelige finansieringskilder på nationalt, regionalt og lokalt plan samt fra private aktører. Det kan være svært at navigere i dette, navnlig for små enheder.

Derfor vil Kommissionen:

⁴⁸ Se for eksempel: <https://www.leagueofintrapreneurs.com/>.

⁴⁹ De fleste socialøkonomiske enheder er SMV'er.

⁵⁰ SWD (2021) 373, afsnit 5.

- inden for rammerne af pagten for færdigheder **fremme indgåelse af partnerskaber vedrørende færdigheder** for det industrielle økosystem "nærhed og social økonomi", i forbindelse med dagsordenen for færdigheder og den opdaterede europæiske industristrategi. Fra 2022 vil der blive igangsat målrettede netværkshubs, viden og vejledning og der vil være ressourcer til at støtte underskriverne af pagten i deres bestræbelser på at tilbyde muligheder for opkvalificering og omskoling til personer i den erhvervsaktive alder
- **fremme udbyggelsen og internationaliseringen af den sociale økonomi** ved at iværksætte virksomhedsstøttenetværk og partnerskabsplatforme på europæisk niveau, f.eks. Enterprise Europe Network⁵¹ og europæisk platform for klyngesamarbejde⁵²
- **iværksætte en ny fælles socialøkonomisk portal på EU-plan i 2023** til fremme af et klart kontaktpunkt for socialøkonomiske interessenter, andre relevante aktører og personer, der ønsker oplysninger om relevant EU-finansiering, politikker, netværk/platforme og initiativer. Den vil forenkle adgangen til eksisterende støtte og øge bevidstheden om EU's indsats på dette område. Derudover vil portalen lette adgangen til relevante kapacitetsbygningsinitiativer og give særlig vejledning om EU's finansieringsmuligheder (uddannelse, workshops, webinarer, praktiske vejledninger og redskaber).

Vejledning om EU's finansieringsmuligheder fås også via InvestEU-rådgivningsplatform, Enterprise Europe-netværket og EU's helpdesk for sociale ydelser. For myndigheder, der forvalter samhørighedspolitikens fonde, er der vejledning gennem platformen FI compass⁵³, der yder rådgivningsbistand om finansielle instrumenter under delt forvaltning.

Med henblik på en bredere kapacitetsopbygning **vil Kommissionen støtte udviklingen af socialøkonomiske repræsentative netværk**, navnlig i EU-medlemsstater, hvor de sociale virksomheder og socialøkonomiske økosystemer endnu ikke er fuldt udviklede.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at opmuntre de almindelige erhvervsinkubatorer til at udvide deres støtte til socialøkonomiske enheder for at forbedre støttemulighederne for forretningsinvesteringssparathed. Europa-Kommissionens pilotprojekt "Bedre inkubator"⁵⁴ kan tjene som inspiration.

Øge interessen for iværksætteri

Socialt iværksætteri og den sociale økonomi kan især være attraktivt for unge, personer med handicap, med en migrantbaggrund, kvinder og andre underrepræsenterede iværksættere. Det er interessant at bemærke, at forekomsten af kvindelige iværksættere er højere i socialt iværksætteri end i den konventionelle iværksætterkultur⁵⁵, hvor kvinder kun udgør 30 %⁵⁶. Ved at gøre opmærksom på disse alternative forretningsmodeller kan

⁵¹ <https://een.ec.europa.eu/>.

⁵² <https://clustercollaboration.eu>.

⁵³ <https://www.fi-compass.eu/>.

⁵⁴ <https://betterincubation.eu/>.

⁵⁵ OECD, *Women's Social Entrepreneurship and Innovation*, af Huysentruyt M., Paris, 2014.

⁵⁶ <https://www.eib.org/en/publications/why-are-women-entrepreneurs-missing-out-on-funding-executive-summary>.

man gøre iværksætteri generelt mere tiltrækkende og være med til at skabe integration på arbejdsmarkedet **Yngre generationer** viser en stor interesse i bæredygtig udvikling, og den sociale økonomi kan derfor være af interesse for dem. I de senere år er iværksætteruddannelser blevet mere almindelige i uddannelsessystemerne. De socialøkonomiske forretningsmodeller, herunder de kooperative former, er dog endnu ikke et fast element i alle uddannelseslæseplaner for iværksætteruddannelser og erhvervskurser.

Kommissionen vil:

- **iværksætte et nyt Youth Entrepreneurship Policy Academy** i 2022 under ESF+. Det vil fremme unge iværksættere, herunder kvindelige og sociale iværksættere, ved at samarbejde med nationale politiske beslutningstagere og iværksætternetværk for unge
- **fremme gensidig læring mellem socialøkonomiske iværksættere ved i højere grad at gøre programmet Erasmus for unge iværksættere**⁵⁷ kendt blandt socialøkonomiske interessenter.

Kommissionen vil undersøge metoder til at fremme synergier mellem forskellige EU-finansieringsprogrammer for at identificere vellykkede projekter, der potentielt kan udbygges til sociale virksomheder.

Kommissionen opfordrer videregående uddannelsesinstitutioner til fuldt at anvende de europæiske instrumenter såsom Europauniversiteterne⁵⁸ til at fremme den sociale økonomi og socialt iværksætteri.

4.2. Bedre adgangen til finansiering

Det skønnes, at der i programmeringsperioden 2014-2020 blev mobiliseret mindst 2,5 mia. EUR fra EU-budgettet til at støtte den sociale økonomi⁵⁹. Overordnet set **er det Kommissionens ambition at øge støtten i perioden 2021-2027**. Det forventes, at der vil blive foretaget flere investeringer, takket være en større forventet multiplikatoreffekt af InvestEU og øget støtte til social indvirkning og innovation. Andre EU-programmer vil yde målrettet eller indirekte støtte til den sociale økonomi. Disse omfatter f.eks. indsatsområdet for beskæftigelse og social innovation i Den Europæiske Socialfond Plus, Horisont Europa, programmet for det indre marked, Erasmus+, Det Europæiske Solidaritetskorp, Et Kreativt Europa og Life-programmet. På nationalt plan vil EU-finansieringen navnlig være tilgængelig via samhørighedspolitikkerne og genopretnings- og resiliensfaciliteten.

Efter den målrettede støtte ydet på EU-plan og nationalt plan, navnlig gennem EU-programmet for beskæftigelse og social innovation (EaSI)⁶⁰, er flere formidlere og

⁵⁷ <https://www.erasmus-entrepreneurs.eu/>.

⁵⁸ https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area/european-universities-initiative_da.

⁵⁹ Dette skøn afspejler kun støtten til den sociale økonomi. Andre brede EU-foranstaltninger (dvs. støtte til SMV'er eller innovation) gavtede den sociale økonomi, men afspejles ikke i disse beløb.

⁶⁰ Der blev under EaSI-programmet for 2014-2020 lanceret en omfattende pakke af foranstaltninger, som har til formål at lette de sociale virksomheders adgang til finansiering. Støtten omfatter lånegarantier, egenkapitalinvestering til opbygning af finansielle formidlers kapacitet, tilskud til opbygning af

investorer opmærksomme på de socialøkonomiske enheder, herunder sociale virksomheder, og yder finansieringsstøtte og forretningsudviklingsstøtte, der skal tilbagebetales, for at imødegå deres behov. Ethiske banker har spillet en vigtig rolle i denne forbindelse. Derudover gjorde betegnelsen "europæiske sociale iværksætterfonde" (European Social Entrepreneurship Funds (EuSEF))⁶¹ det muligt for investorerne at finde fonde, der investerer i sociale virksomheder. Siden finanskrisen i 2008 har mikrofinansieringssektoren også oplevet betydelig vækst i EU og nabolandene. Mange mikrofinansieringsinstitutioner er en del af den sociale økonomi med en særlig social mission om at hjælpe personer fra udsatte grupper og personer, der har problemer med at få adgang til det traditionelle banksystem for at skabe virksomheder, og skaber på den måde arbejdspladser for dem selv og andre. Generelt har anvendelsen af finansielle produkter som f.eks. garantier vist sig at være en effektiv måde til at mobilisere privat finansiering til sociale virksomheder fra både almindelige og filantropiske investorer.

På trods af denne positive udvikling viste en analyse af de sociale virksomheders finansieringsmarkeder et vedvarende mismatch mellem udbud og efterspørgsel efter finansiering, der skal betales tilbage, for sociale virksomheder i Europa, både med hensyn til adgang til låne- og egenkapitalfinansiering. For så vidt angår finansiering til sociale virksomheder blev finansieringskløften anslået til næsten 1 mia. EUR pr. år i Europa⁶², mens kløften for mikrofinansiering blev anslået til 12,9 mia. EUR pr. år i EU⁶³. Der er betydelige forskelle mellem og i landene. Generelt er der stadig rig mulighed for at forbedre det skræddersyede finansieringsudbud til de forskellige faser af virksomhedernes livscyklus (dvs. iværksætter, opstart, vækst).

Derfor vil Kommissionen:

- **lancere nye finansielle produkter i 2022 under InvestEU-programmet med det formål at mobilisere privat finansiering**, som er målrettet mod de sociale virksomheders behov i forskellige udviklingsfaser. Dette omfatter garantier til at lette adgangen til kredit for sociale virksomheder og mikrovirksomheder, egenkapital- og kvasiegenkapitalinvesteringer i sociale virksomheder og virkningsdrevne virksomheder samt kapitalinvesteringer i finansielle formidlere⁶⁴. InvestEU-rådgivningsplatformen vil yde støtte til finansielle formidlere⁶⁵.

Fonde er en del af den sociale økonomi og de spiller også en vigtig rolle i forbindelse med tilskudsfinansiering til den sociale økonomi, social innovation og andre af EU's politiske mål. Der er en stigende interesse blandt filantropiske aktører i at foretage

sociale finansmarkeder og til nedsættelse af transaktionsomkostningerne ved investeringer samt rådgivningsbistand.

⁶¹ Forordning (EU) nr. 346/2013 om europæiske sociale iværksætterfonde.

⁶² Europa-Kommissionen, *Social enterprise finance market: analysis and recommendations for delivery options*, af Spiess-Knafl W. og Scheck B, Luxembourg, 2019.

⁶³ Europa-Kommissionen, *Microfinance in the European Union: Market analysis and recommendations for delivery options in 2021-2027*, Luxembourg, 2020.

⁶⁴ Ud over de finansielle produkter, der er angivet i denne handlingsplan, vil Kommissionen regelmæssigt vurdere markedssvigt og suboptimale investeringsforhold, som de socialøkonomiske enheder står overfor med hensyn til både låne- og egenkapitalfinansiering og udvikle markedstest, hvor det er nødvendigt, og innovative finansielle pilotprodukter, hvis det er afgørende.

⁶⁵ De støtteberettigede finansielle formidlere er opført i afsnit 6.4.2.1. i Kommissionens delegerede forordning (EU) 2021/1078 af 14. april 2021 om fastsættelse af investeringsretningslinjer for InvestEU-Fonden.

missionsrelaterede investeringer, bl.a. i socialøkonomiske organisationer. For at udnytte dette potentiale **vurderer Kommissionen lanceringen af særlige saminvesteringsordninger med fonde og filantropiske organisationer på målrettede områder** med det formål at kanalisere yderligere kapital mod bæredygtighed, inklusion, social innovation, boligforhold og hjemløshed, mediepluralisme og udvikling af økosystemer for sociale indvirkninger. I sin handlingsplan for medierne og den audiovisuelle sektor⁶⁶ har Kommissionen allerede meddelt, at der vil blive etableret et egenkapitalbaseret pilotprojekt gennem InvestEU til støtte for nyhedsmediesektoren.

Afhængigt af markedsinteressen kan InvestEU-rådgivningsplatformen støtte oprettelsen af grænseoverskridende investeringsplatforme, der grupperer partnere, der er interesseret i investeringer i den sociale økonomi.

For at gennemføre ovennævnte nøgleaktion vil Kommissionen:

- i samarbejde med InvestEU-gennemførelsespartnere **sikre, at finansielle formidlere, som er oprettet under InvestEU-programmet, og som yder finansiering til sociale virksomheder, let kan identificeres af potentielle støttemodtagere**, herunder gennem InvestEU-portalen og den socialøkonomiske portal
- **supplere finansielle instrumenter med støtte til opbygning af finansmarkeder for sociale virksomheder** i Europa ved at støtte iværksættelsen af nye finansielle instrumenter og programmer for investeringsparathed
- **supplere egenkapitalinvesteringsinstrumenter med støtte**, der har til formål at sænke transaktionsomkostningerne for investeringer af risikovillig kapital i sociale virksomheder
- **støtte EU's netværk inden for mikrofinansiering og finansiering til sociale virksomheder** med det formål at øge bevidstheden og informere om EU-finansiering, forbedre medlemsorganisationernes kapacitet og levere forskning og data.

Ud over udviklingen af nye instrumenter kan medlemsstaterne indføre systemiske foranstaltninger for at fremme den tilgængelige finansiering. De eksisterende initiativer omfatter den mulighed, at medarbejderne kan bidrage til socialt orienterede pensionskasser og opsparingsordninger.

Endvidere kan **en bedre forståelse og indførelse af metoder til måling af sociale indvirkninger** gøre det muligt for den sociale økonomi at kommunikere sin virkning og lettere få adgang til virkningsbaseret finansiering. Der findes forskellige metoder, men socialøkonomiske enheder beretter, at de mange tilgængelige værktøjer og ressourcer kan virke afskrækkende og være svære at navigere i, navnlig for mindre enheder eller enheder uden lang erfaring. Der bør tænkes nøje over tilgangene til måling af den sociale indvirkning, og målingen bør være proportional med og tilpasset til de forskellige aktører, størrelse og udviklingsfase.

Kommissionen vil:

- **støtte udviklingen af målingen af sociale indvirkninger og forvaltning heraf** ved at kortlægge og gennemgå den eksisterende praksis og iværksætte undervisning for

⁶⁶ COM(2020) 784 final.

socialøkonomiske interesser for at forbedre forståelsen og lette indførelsen af denne praksis. Kommissionen vil endvidere samarbejde med interessenterne om at udvikle simple standardmetoder til vurdering af den sociale indvirkning for de socialøkonomiske aktører i EU i 2023.

I udkastet til rapporten om Platformen for Bæredygtig Finansiering anføres det, at det i lyset af pandemien og af ubesvarede sociale spørgsmål om en bæredygtig omstilling er vigtigt at identificere økonomiske aktiviteter og enheder, der bidrager til at fremme sociale mål. Platformen indikerer, at fælles vejledning om et socialt klassificeringssystem kunne øge gennemsigtigheden af investeringer og forebygge "social washing". I henhold til klassificeringsforordningen og som angivet i handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder **vil Kommissionen udarbejde en rapport om den mulige udvidelse af EU-klassificeringssystemet for bæredygtig finansiering til sociale mål.**

4.3. Maksimering af bidraget til den sociale økonomi og den grønne og digitale omstilling

EU stræber efter at blive det første klimaneutrale kontinent senest i 2050 uden at nogen lades i stikken. Dette er sammen med behovet for at standse tabet af biodiversitet, reducere forurening og forbedre bæredygtig anvendelse af naturressourcer hjørnestene i den europæiske grønne pagt. Kommissionen har foreslået en række lovgivningsmæssige foranstaltninger⁶⁷ for at reducere drivhusgasemissioner med mindst 55 % i 2030 sammenlignet med niveauet i 1990. Som led i den europæiske grønne pagt har Kommissionen desuden lanceret den europæiske klimapagt⁶⁸, som støtter klimaløfter fra borgerne og organisationerne med direkte fordele også for den sociale økonomi.

Derudover har den digitale omstilling i Europa til formål at sætte mennesker og virksomheder i stand til at gribe ind i en menneskecentreret, bæredygtig og mere fremgangsrig digital fremtid⁶⁹. Et af målene i handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder er, at mindst 80 % af personerne i aldersgruppen 16-74 skal have grundlæggende digitale færdigheder.

Den sociale økonomi bidrager til den grønne omstilling ved at udvikle bæredygtige praksisser, varer og tjenesteydelser til industriel udvikling, f.eks. inden for cirkulær økonomi, økologisk landbrug, vedvarende energi, boliger og mobilitet. På den måde øges accepten af adfædsændringer, som bidrager til modvirkning af klimaændringer. **Mange af disse løsninger er inklusive og er rettet mod dem, som er mest påvirket af eller har vanskeligere ved at tilpasse sig den grønne omstilling**, f.eks. gennem uddannelse og omskoling af arbejdstagere, ved at skabe beskæftigelsesmuligheder på områder, der tager hensyn til miljøet, og ved at udvikle varer og tjenesteydelser, som tager højde for behovene i de lokale samfund. Dette er et afgørende bidrag, da tilpasning har begrænset bevågenhed fra de kommercielle virksomheder.

Socialøkonomiske enheder, der sigter mod både sociale og miljømæssige indvirkninger, beretter om behovet for støtte til at identificere og vedtage grønnere praksis, opbygge kapacitet og viden, herunder om finansieringsmuligheder for miljømæssige mål.

⁶⁷ COM (2021) 550 final.

⁶⁸ COM (2020) 788 final.

⁶⁹ COM (2021) 118 final.

Den sociale økonomi er ligeledes en vigtig fortæller for en retfærdig og inklusiv digital omstilling. For eksempel anvender socialøkonomiske aktører, der arbejder på "Tech4good", digitale teknologier (f.eks. Distributed Ledger Technology, big data, kunstig intelligens, støtteteknologi) for at opnå en grøn eller social effekt⁷⁰. Der er kommet nye forretningsmodeller inden for den sociale økonomi, f.eks. i den kollaborative økonomi eller platformøkonomien. Platformskooperativer er et eksempel på deltagerbaserede virksomheder, som anvender digitale platforme til fremme af borgerdeltagelse og salg af lokalt producerede varer og tjenesteydelser med det formål at opnå bedre arbejdsbetingelser for deres medlemmer. I bredere forstand kan digitale teknologier fungere som en løftestang ved at fremme udbredelsen og udbygningen af de mest vellykkede europæiske initiativer i medlemsstaterne og på det indre marked. De digitale teknologier kan endvidere være med til at forbedre arbejdsprocesser i de socialøkonomiske enheder. Databehandling, -forvaltning og -indsamling er endnu ikke udbredt praksis i de socialøkonomiske enheder. Samtidig muliggør digitale sociale pionervirksomheder den digitale omstilling ved at gøre teknologien fleksibel, økonomisk overkommelig og tilgængelig for eksempel gennem digitale fællesskaber og open source-teknologier.

Det er afgørende for deres genopretning efter covid og deres langsigtede modstandsdygtighed, at de socialøkonomiske forretningsmodeller anvendes som en drivkraft for at deltage aktivt i den grønne omstilling, og at imødegå deres behov med hensyn til anvendelse af digital teknologi, herunder teknologiske løsninger og dataadgang.

Kommissionen vil:

- **indføre et omstillingsscenario for det industrielle økosystem "nærhed og social økonomi"** for i højere grad at samarbejde med offentlige myndigheder og interessenter hen imod et styrket og mere modstandsdygtigt socialøkonomisk økosystem som led i den grønne og digitale omstilling. Omstillingsscenariet vil også bidrage til gennemførelsen af handlingsplanen på dette område⁷¹
- **støtte tværnationalt samarbejde for at fremme den sociale økonomis kapacitet til at vedtage og udvikle en grønnere praksis samt grønnere varer og tjenesteydelser og for at forbedre deres digitale kapaciteter**
- iværksætte tiltag vedrørende **innovativ finansiering af det nye europæiske Bauhaus** med det formål at skabe et pilotprojekt for mobilisering af filantropiske bidrag
- **udvikle en adfærdskodeks for databrug og -forvaltning i den sociale økonomi i samarbejde med interessenterne** for at støtte anvendelsen af data og teknologi.

Derudover vil Kommissionen **sikre relevante virksomhedsstøttestrukturer og på europæisk niveau udveksle erfaringer om skræddersyet støtte til socialøkonomiske virksomheder.** Dette vil omfatte den digitale omstillingsaccelerator under programmet "de europæiske digitale innovationsknudepunkter" og Enterprise Europe-netværket.

⁷⁰ Calderini M., Chiodo V., Gerli F., Pasi G., *Social-Tech Entrepreneurs: Building Blocks of a New Social Economy*, Stanford Social Innovation Review, 2021.

⁷¹ Se SWD (2021) 982.

Da den sociale økonomi har stærke lokale rødder, er det muligt for de offentlige myndigheder, civilsamfundet, de socialøkonomiske interessenter og almindelige virksomheder at udvikle grønne pagter og samle ressourcer til investeringer og innovation på lokalt og regionalt plan for at sikre en retfærdig omstilling med lokale fordele.

Kommissionen vil:

- **samarbejde med byerne om at udvikle lokale grønne pagter eller grønne borgertiltag** ved at styrke de socialøkonomiske aktørers og samfunds engagement i EU's borgmesterpagt, det europæiske initiativ for byområder, initiativet om intelligente byer og initiativet om cirkulære byer og regioner, platformen for retfærdig omstilling, det nye europæiske Bauhaus og den europæiske klimapagt.

Bidraget fra den sociale økonomi er særlig bemærkelsesværdigt for udviklingen af en cirkulær økonomi⁷², hvor det er pioneraktiviteter og -forretningsmodeller, der opretholder værdien af varer og materialer så længe som muligt, reducerer affald, skaber omkostningsbesparende muligheder for borgerne og skaber lokale arbejdspladser, navnlig inden for reparations-, genbrugs-, udvekslings- og genvindingsaktiviteter. Dette potentiale kan fremmes yderligere ved at øge bevidstheden om muligheden for bedre anvendelse af denne praksis og styrke partnerskaber med almindelige virksomheder sammen med værdikæder og offentlig-private partnerskaber med deltagelse af offentlige myndigheder, forskningsinstitutter, industrienheder og socialøkonomiske enheder.

Kommissionen vil:

- **udstede retningslinjer om støtte af anvendelsen af og partnerskaber for den cirkulære økonomi mellem sociale virksomheder og andre aktører, herunder almindelige virksomheder**, og udbrede kendskabet til den sociale økonomi i forbindelse med den europæiske interessentplatform for cirkulær økonomi, Enterprise Europe-netværket og andre netværk.

De socialøkonomiske partnere spiller en central rolle i udbuddet af sociale boliger, andelsboliger og byudviklingsstrategier. I denne forbindelse står de over for et årligt investeringsunderskud på 57 mia. EUR⁷³, som har negative konsekvenser for adgangen til boliger og bestræbelserne på at gøre boligmassen i EU grønnere. Med **initiativet om prismæssigt overkommelige boliger**⁷⁴ vil Kommissionen fremme renoveringskapaciteten i sociale og prismæssigt overkommelige boliger ved at indlede tværsektorielle partnerskaber om pilotprojekter for 100 renoveringsdistrikter og ved at fremme kvalitative, attraktive, tilgængelige og prismæssigt overkommelige boliger.

Kommissionen opfordrer EU-medlemsstaterne og regionerne til at inddrage den sociale økonomi i udviklingen af deres strategier inden for rammerne af den grønne og den digitale omstilling og til at anvende den eksisterende finansiering bedre for at muliggøre den grønne og den digitale omstilling af den sociale økonomi.

⁷² COM (2020) 98 final og kommende OECD policy brief "Supporting the social economy's contribution to the circular economy for a green and inclusive transition" (offentliggørelse forventes primo 2022).

⁷³ Europa-Kommissionen, *Boosting Investment in Social Infrastructure in Europe. Report of the High-Level Task Force on Investing in Social Infrastructure in Europe*, af L. Fransen, G. del Bufalo og E. Reviglio, Luxembourg, 2018.

⁷⁴ https://ec.europa.eu/growth/sectors/social-economy-eu/affordable-housing-initiative_da.

4.4. Fremme social innovation

Social innovation giver nye måder til at producere varer, organisere og levere tjenesteydelser og nye former for aktivt medborgerskab som svar på konkrete sociale behov eller samfundsmæssige udfordringer⁷⁵. Den ændrer sociale relationer og kan give nye politiske tilgange, der potentielt kan føre til systemiske ændringer. Ved at arbejde i en bottom-up-tilgang og være tæt på samfundene, borgerne og deres udfordringer kan de sociale enheder få kapacitet til at finde innovative løsninger⁷⁶.

I de senere år har Kommissionen iværksat forskellige initiativer til fremme af social innovation (f.eks. gennem Horisont 2020, herunder den europæiske konkurrence om social innovation, EaSI-programmet eller ESF). Der er også ydet støtte til den sociale resultatkontrakt som et forsøg på at fremme social innovation og finansiering⁷⁷. Kommissionen vil fortsætte disse initiativer og opbygge et europæisk fællesskab af sociale innovatorer for at fremme peerlæring og fælles iværksætterprojekter i forlængelse af alumninetworket under den europæiske konkurrence om social innovation.

Opskalering af social innovation er dog fortsat en udfordring, herunder at få de politiske beslutningstagere til at gøre brug af den, finde partnere på andre områder, enten nationalt eller i udlandet og tilpasse løsninger, der er udviklet andre steder, til de lokale forhold. Dette betyder forspildte muligheder for at opnå en systemisk virkning og udnytte det fulde potentiale af den oprindelige investering (ofte inklusive offentlig finansiering). Kommissionen støtter oprettelsen af nationale kompetencecentre for social innovation for at fremme innovationskapaciteten, herunder hos socialøkonomiske aktører og nye sociale iværksættere⁷⁸. Der er også mulighed for at fremme samarbejdet mellem den offentlige sektor samt filantropiske og sociale investeringsaktører for bedre at katalysere tilgængelige ressourcer og muliggøre udnyttelsen og udbredelsen af social innovation.

Kommissionen vil:

- fremme social innovation gennem en ny tilgang til tværnationalt samarbejde under ESF+. Der vil blive oprettet **et nyt "europæisk center for social innovation"** i 2022. Det vil organisere gensidig læring og kapacitetsopbygning for relevante myndigheder og støttestrukturer. Desuden vil der blive oprettet en ny tilskudsordning for at lette overførslen til og/eller opskaleringen af social innovation.
- **i 2022 foreslå en europæisk social innovationskatalysatorfond** under Horisont Europa, der inddrager borgerne, akademikere, iværksættere, filantroper, investorer i indvirkninger og offentlige administratorer med henblik på at støtte udbredelsen og opskaleringen af vellykkede sociale innovationer for at fremme målene i de fem EU-missioner⁷⁹.

⁷⁵ <https://eusic.challenges.org/the-european-social-innovators-insight-report/> 2021

⁷⁶ Eksempler findes i Europa-Kommissionen, *Social innovation: inspirational practices supporting people throughout their lives*, Luxembourg, 2020.

⁷⁷ <https://eiah.eib.org/about/initiative-social-outcomes-contracting>.

⁷⁸ <https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/en/social-innovation-and-transnational-cooperation>.

⁷⁹ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/missions-horizon-europe_da.

Kommissionen vil endvidere **yde tilskud under Horisont Europa** for at udbrede kendskabet til og lette adgangen for sociale iværksættere til ressourcerne i tværeuropæiske, nationale, regionale og lokale innovationsøkosystemer.

5. FREMME ANERKENDELSE AF DEN SOCIALE ØKONOMI OG DENS POTENTIALE

Som illustreret af lande, hvor den sociale økonomi er mest udviklet, er det at gøre den sociale økonomi mere synlig, herunder gennem indsamling af relevante data og statistikker, nøglen til dens anerkendelse og udvikling.

Siden 2011 har Kommissionen bidraget til at øge synligheden af den sociale økonomi, de sociale virksomheder og den sociale innovation i hele EU gennem forskellige tiltag, navnlig med hensyn til finansiering eller forskning⁸⁰. Også i medlemsstaterne har de offentlige myndigheder og interessenterne vedtaget interessante initiativer til fremme af synligheden og forståelsen af den sociale økonomi, herunder særlige mærknings- og certificeringsmekanismer, eller omfattende kommunikationskampagner.

Der er dokumentation for, at **den brede offentlighed, herunder unge og dårligt stillede personer, arbejdsmarkedsparter, interessenter og bidragsydere, stadig ikke ved nok om den sociale økonomis positive virkning**⁸¹. Da dette har betydning for udviklingen af de relevante støttepolitikker og markedsmuligheder, bør det stadig være en prioritet af forbedre den sociale økonomis synlighed. Kommissionen vil bruge denne handlingsplan til at inddrage relevante interessenter på alle niveauer for at fastholde momentum.

Kommissionen vil:

- **gennemføre regelmæssige kommunikationsaktiviteter under en langsigtet kommunikationstilgang ved at fremhæve den sociale økonomis rolle og særlige forhold**, også i samarbejde med de socialøkonomiske interessenter.

Kommissionen opfordrer også til regelmæssige socialøkonomiske topmøder afholdt af medlemsstaterne og andre aktører.

Det er også nødvendigt at have relevante data og statistikker, hvis der skal sikres en bedre forståelse af de socialøkonomiske forretningsmodeller, og hvis der skal sikres evidensbaseret politik. **De eksisterende data om den sociale økonomi er dog ofte begrænsede, ufuldstændige og vanskelige at sammenligne**. For eksempel har kun få medlemsstater tilpasset deres nationale regnskabssystemer til at indsamle supplerende data ("satellitregnskaber") om den sociale økonomi, trods den finansielle støtte, der er tilgængelig fra EU-budgettet. Som følge heraf mangler der statistikker om størrelse, arbejdsstyrke, udvikling og udfordringer ved den sociale økonomi. På EU-niveau har få sammenlignende, men ikkeudtømmende, dataindsamlingsforløb givet skøn, men ville kræve ajourføring⁸². Der mangler også data om den mulige størrelse og vægt af

⁸⁰ Som eksempel herpå kan nævnes mærkning af europæiske sociale iværksætterfonde (forordning (EU) nr. 346/2013), Europa-Kommissionens omfattende kortlægningsundersøgelse i 2020 af sociale virksomheder og deres økosystemer i Europa samt den europæiske konkurrence om social innovation(<https://eusic.challenges.org/>).

⁸¹ Europa-Kommissionen, *Impact of the Commission's Social Business Initiative (SBI) and its follow-up actions*, af Haarich, S., Holstein, F., Spule, S., Galera, G., Franchini, B., Borzaga, C., Chiomento, S., Spiess-Knafl, W., Scheck, B., Salvatori, G., Luxembourg, 2020.

⁸² Se, for eksempel, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, *Recent evolutions of the Social Economy in the European Union*, af Monzon J. L. og Chaves R., 2017 og Europa-Kommissionen,

filantropiske donationer og om mulighederne for at påvirke denne slags private investeringer til fremme af den sociale økonomi og af andre af EU's politiske mål. Kommissionen vil derfor fortsat støtte evidensbaserede politikker ved at kortlægge, indsamle og analysere kvantitative og kvalitative oplysninger om den sociale økonomi i alle medlemsstater. Dette vil også bidrage til overvågningen af det industrielle økosystem "nærhed og social økonomi".

Kommissionen vil:

- **iværksætte en ny undersøgelse for at indsamle kvantitative og kvalitative oplysninger om den sociale økonomi i alle medlemsstaterne**
- **iværksætte en særlig undersøgelse om filantropiske donationer i EU.**

Endelig er den **akademiske interesse i den sociale økonomisteget**, men dialogen og udvekslingen af idéer med beslutningstagerne kunne forbedres. Kommissionen vil sigte mod at lette denne udveksling.

6. VEJEN FREM

Kommissionen har i løbet af det seneste årti taget betydelige skridt til at fremme udviklingen af den sociale økonomi og de sociale virksomheder som led i den europæiske sociale markedsøkonomi. De tidligere resultater skal konsolideres og fremmes, således at EU kan opfylde de behov og udnytte de muligheder, der kommer fra demografiske udfordringer og den grønne og den digitale omstilling, idet den opbygger en retfærdig, inklusiv og modstandsdygtig økonomi som en langsigtet løsning på konsekvenserne af covid-19-krisen.

Denne handlingsplan indeholder en europæisk ramme indtil 2030 for yderligere at støtte udviklingen af den sociale økonomi. Den indeholder en række tiltag, som skal iværksættes i forbindelse med gennemførelsen af handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfyldelsen af dens mål for beskæftigelse og fattigdomsnedbringelse.

Kommissionen vil fremhæve muligheden i den sociale økonomi for at skabe job og fremme social samhørighed i forbindelse med processen med det europæiske semester og medlemsstaternes gennemførelse af retningslinjerne for beskæftigelsen.

Denne handlingsplan blev udarbejdet **i samarbejde med de socialøkonomiske interessenter**, og gennemførelsen af handlingsplanen vil ligeledes kræve deres engagement og samarbejde på alle niveauer – EU, nationalt, regionalt og lokalt og internationalt.

En vellykket gennemførelse afhænger også af samarbejdet med medlemsstaterne. **Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at vedtage eller ajourføre deres socialøkonomiske strategier og foranstaltninger i samarbejde med de socialøkonomiske interessenter.** Med henblik herpå **opfordrer den dem til at udpege socialøkonomiske koordinatore**r i deres institutioner til ledelse af deres strategier, til sikring af ensartet politisk beslutningsproces i alle centraladministrationer og for at lette

Social enterprises and their ecosystems in Europe - Comparative synthesis report, af Borzaga C., Galera G., Franchini B., Chiomento S., Nogales R. og Carini C., Luxembourg, 2020.

adgangen til EU-finansiering og national finansiering og samarbejde med de myndigheder, der forvalter strukturfondene.

Kommissionen vil bistå medlemsstaterne i udformningen af deres strategier og foranstaltninger for den sociale økonomi og støtte de socialøkonomiske koordinators arbejde med hensyn til gennemførelsen af og opfølgningen på denne handlingsplan.

Kommissionen vil også arbejde tæt sammen med andre EU-institutioner og -organer, navnlig Europa-Parlamentet, Regionsudvalget og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Den Europæiske Investeringsbank-Gruppe.

Kommissionen opfordrer de socialøkonomiske interessenter, EU-institutionerne og -organerne til at godkende denne handlingsplan og aktivt bidrage til dens gennemførelse med direkte inddragelse af de socialøkonomiske interessenter. Den vil samarbejde med ekspertgruppen vedrørende socialøkonomi og socialt iværksætter, som vil blive fornyet i slutningen af den nuværende mandatperiode

Kommissionen vil gøre status over gennemførelsen af handlingsplanen i 2025 og offentliggøre en rapport over fremskridt og den seneste udvikling.

**KOMMISSIONENS VIGTIGSTE TILTAG OG TIDSPLAN FOR DERES
GENNEMFØRELSE**

Fremsætte forslag til Rådets henstilling om udvikling af socialøkonomiske rammebetingelser (jf. afsnit 3.1)	2023
Afholde webinarer og workshops for offentligt ansatte i forbindelse med forskellige politikområder med relevans for den sociale økonomi (jf. afsnit 3.1)	2022, 2023
Iværksætte et nyt initiativ under programmet for det indre marked til støtte for etablering af lokale og regionale partnerskaber mellem socialøkonomiske enheder og almindelige virksomheder og muliggøre et "køb socialt" business-to-business-marked (jf. afsnit 3.3)	2022
Forbedre adgangen til finansiering for sociale iværksættere på Vestbalkan, i det østlige partnerskab og i de sydlige nabolande ved at iværksætte tiltag for at fremme græsrodsinitiativer og støtte formidlere i udviklingen af finansielle produkter, der er tilpasset til de socialøkonomiske enheders behov (jf. afsnit 3.5)	2023
Iværksætte en ny fælles socialøkonomisk portal på EU-plan for at skabe et klart kontaktpunkt for socialøkonomiske interessenter, andre relevante aktører og personer, der ønsker oplysninger om relevant EU-finansiering, politikker og initiativer (jf. afsnit 4.1)	2023
Iværksætte et nyt Youth Entrepreneurship Policy Academy , som vil fremme unge iværksættere, herunder kvindelige og sociale iværksættere, ved at samarbejde med nationale politiske beslutningstagere og netværk af unge iværksættere (jf. afsnit 4.1)	2022
Lancere nye finansielle produkter under InvestEU-programmet med det formål at mobilisere privat finansiering , som er målrettet mod de sociale virksomheders behov i forskellige udviklingsfaser (jf. afsnit 4.2)	2022
Støtte udviklingen af målingen af sociale indvirkninger og forvaltning heraf for at hjælpe de socialøkonomiske aktører i EU (jf. afsnit 4.2)	2023
Indføre et omstillingsscenario for det industrielle økosystem "nærhed og social økonomi" for i højere grad at samarbejde med offentlige myndigheder og interessenter om gennemførelsen af handlingsplanen på dette område (jf. afsnit 4.3)	2022
Fremme social innovation gennem en ny tilgang til tværnationalt samarbejde under ESF+ og oprettelse af et nyt "europæisk kompetencecenter for social innovation" (jf. afsnit 4.4)	2022